

Oppilaiden vetoomus / koulunuorisotyö

Sivistyslautakunta 26.05.2026 § 41

105/12.00.02.00/2026

Valmistelija

Sivistysjohtaja Mika Huovinen puh. 044 493 5611

Toimivalta

Joroisten kunnan hallintosääntö; 5. luku Toimielinten tehtävät ja toimivallan jako; 28 § Sivistyslautakunnan tehtävät ja toimivalta; Sivistyslautakunnan tehtävä on: 6) nuorisotyön sekä koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan suunnittelu, kehittäminen ja järjestäminen.

Asia

Joroisten kunnan nuoret lähestyivät kunnanjohtajaa koulunuorisotyötä koskevalla vetoomuksella Nuorisotoimen järjestämässä nuorten kuulemistilaisuudessa 22.4.2026. Vetoomuksen oli allekirjoittanut 111 nuorta ja siinä kannettiin huolta koulunuorisotyön järjestämisestä ja koulunuorisotyöntekijän tehtävän säilymisestä nykyisellä määräaikaikaisella työntekijällä.

Koulunuorisotyö perustuu tällä erää valtion myöntämään määräaikaiseen rahoitukseen, eikä uutta rahoitusta ole saatavilla kuluvalle vuodelle. Koska asia koetaan nuorten keskuudessa tärkeänä ja koulunuorisotyöllä on nuorten syrjäytymistä estävä vaikutus, on perusteltua selvittää, millaisiin nuorten syrjäytymistä ehkäiseviin toimiin ja henkilöstöratkaisuihin Yhtenäiskoulun talousarvio antaa mahdollisuuden lukuvuonna 2026–2027 ennen mahdollisia uusia rahoitushakuja.

Esittelijä

Sivistysjohtaja Mika Huovinen

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää velvoittaa Yhtenäiskoulun rehtorin selvittämään, millaisia nuorten syrjäytymistä ehkäiseviä toimenpiteitä ja henkilöstöratkaisuja Yhtenäiskoulun talousarvio mahdollistaa toteutettavan lukuvuonna 2026–2027.

Päätös

Kokouksessa käydyn keskustelun perusteella sivistysjohtaja teki muutetun päätösehdotuksen: Sivistyslautakunta päättää velvoittaa Yhtenäiskoulun rehtorin selvittämään kesäkuun 2026 kokoukseen mennessä, millaisia nuorten syrjäytymistä ehkäiseviä toimenpiteitä ja henkilöstöratkaisuja Yhtenäiskoulun talousarvio mahdollistaa toteutettavan lukuvuonna 2026–2027.

Kokouksessa annetusta muutetusta päätösehdotuksesta tuli sivistyslautakunnan päätös.

Sivistyslautakunnan 26.5.2026 pidetyssä kokouksessa on pyydetty Yhtenäiskoulun rehtoria selvittämään millaisia nuorten syrjäytymistä ehkäiseviä toimenpiteitä ja henkilöstöratkaisuja Yhtenäiskoulun talousarvio mahdollistaa lukuvuonna 2026-2027.

Selvitys

Joroisten yhtenäiskoululla on toiminut hankeavustuksen turvin koulunuorisotyöntekijä syksystä 2024 kevääseen 2026. Hanketyöntekijän työpanosta on hyödynnetty peruskoulun lisäksi myös nuorisotoimissa sekä lukiossa. Hankkeeseen vaadittu kunnan omaosuus on maksettu nuorisotoimen talousarviosta. Näin ollen koulunuorisotyöntekijän palkkaamiseen liittyviä kuluja ei ole huomioitu Yhtenäiskoulun talousarviossa missään vaiheessa, joten tällaista varausta ei ole myöskään lukuvuodelle 2026-2027.

Perusopetuslaki ei velvoita kouluja järjestämään koulunuorisotyötä, vaan tarjoamme tukea ja apua syrjäytymisen estämiseen koulun muiden toimien kautta. Syrjäytymisen ehkäisyssä katsotaan seuraavien osatekijöiden olevan merkityksellisimmässä asemassa:

- **Varhainen tuki perheille:** Ongelmiin pitää puuttua jo neuvolassa ja päiväkodissa. Kun vanhemmat saavat apua ajoissa, lapsen elämä helpottuu.
- **Koulunkäynnin tukeminen:** Koulutus suojaa työttömyydeltä ja syrjäytymiseltä. Kouluissa pitää auttaa lapsia, joilla on oppimisvaikeuksia.
- **Matalan kynnyksen apu:** Mielenterveyspalvelujen pitää olla helppoja ja nopeita saada. Nuoren ei pitäisi joutua jonottamaan apua pitkään.
- **Harrastukset ja ystävät:** Jokaisella lapsella ja nuorella pitäisi olla ainakin yksi harrastus. Ryhmään kuulumisen ja yhteisö ehkäisevät yksinäisyyttä.
- **Etsivä nuorisotyö:** Jos nuori keskeyttää koulun, ammattilaiset etsivät hänet. He auttavat nuorta löytämään uuden suunnan elämälle.

Syrjäytymisen ennaltaehkäisyssä koulun rooli on erittäin merkittävä. Koulun tukitoimet määritellään perusopetuslaissa. Lakisääteisen oppilashuollon tulee olla ensisijainen toimija, kun oppilaan tuen tarpeita ja mahdollisia tukitoimia mietitään ja järjestellään.

Lakisääteinen oppilashuolto tarkoittaa koulun työtä, joka tukee oppilaan oppimista, terveyttä ja hyvää oloa. Sitä säätelee oppilas- ja opiskelijahuoltolaki. Toiminta kuuluu kaikille esi- ja perusopetuksessa oleville lapsille, ja se on aina maksutonta.

Lakisääteinen oppilashuolto jaetaan kahteen osaan: yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.

1. Yhteisöllinen oppilashuolto (Ennaltaehkäisevä työ)

Tämä on ensisijaista toimintaa, joka kuuluu koulun kaikille aikuisille. Sen tavoitteena on tehdä koko koulusta turvallinen ja viihtyisä paikka.

Yhteisölliseen oppilashuoltoon kuuluu:

- Kouluyhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen
- Kodin ja koulun välisen yhteistyön tukeminen
- Kouluympäristön terveellisyyden tarkastukset neljän vuoden välein.
- Kiusaamisen, häirinnän ja poissaolojen ehkäisy.

2. Yksilökohtainen oppilashuolto (Lapsen oma tuki)

Tämä tarkoittaa tukea, jota annetaan suoraan yhdelle tietylle oppilaalle. Se perustuu aina oppilaan ja huoltajan suostumukseen.

Yksilökohtaiseen oppilashuoltoon kuuluvat lakisääteiset palvelut:

- **Kouluterveydenhuolto:** Terveystarkastuksen ja lääkärin tekemät määräaikaisten terveystarkastukset ja kasvuun liittyvä tuki.
- **Kuraattoripalvelut:** Sosiaalisen alan tuki, kuten apu kaverisuhteissa, perhetilanteissa tai koulumotivaatiossa.
- **Psykologipalvelut:** Tuki oppimisvaikeuksiin, mielenterveyteen ja tunne-elämän haasteisiin.
- **Monialainen asiantuntijaryhmä:** Tapauskohtaisesti koottava ryhmä, joka miettii yhdessä parhaita tukikeinoja yksittäiselle oppilaalle.

Näiltä osin Joroisten yhtenäiskoulu tarjoaa kaikki edellä mainitut tuen muodot, sekä näiden lisäksi Yhtenäiskoululla on erikseen palkattu kasvatusohjaaja. Hänen työnsä painopiste on tarjota tukea ja apua erityisesti syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille. Kouluterveydenhuollon palvelut ovat helposti saavutettavissa ja kaikki eri osa-alueet on järjestetty paikallisesti tänne Joroisiin. Myös konsultointiapu on mahdollista kaikilta toimijoilta. Kouluterveydenhuollossa toimii myös psykiatrinen sairaanhoitaja.

Yhtenäiskoulussa toimii myös ns. Reppu-koulu, joka tarjoaa joustavan opiskelumahdollisuuden niille oppilaille, jotka hyötyvät käytännönläheisestä opiskelutavasta. Tämä opiskelumuoto tarjoaa vahvan tukimuodon niille oppilaille, joiden opiskelumotivaatiossa on havaittu laskua. Myös opiskelu erityisopetuksen pienryhmässä on mahdollista.

Lukuvuoden 2025-2026 siirryttiin Suomen peruskouluissa oppilaiden tuen järjestämisessä uuteen malliin aiemman kolmiportaisen tuen jäädessä pois käytöstä. Tähän malliin siirryttiin lukuvuoden mittaisen siirtymäkauden aikana. Olemme Joroisissa seuranneet tiiviisti tuen riittävyttä tässä uudessa mallissa. Kuntaan muodostettiin lukuvuodeksi 2025-2026 erityisopetuksen tiimi, ja tiimissä oli jäsenenä erityisopettajien lisäksi sivistysjohtaja Mika Huovinen. Tiimin tekemien havaintojen mukaan yläkoululla on tarve lisätä laaja-alaisen erityisopetusta, jotta ryhmäkohtaista tukea voidaan tarjota riittävästi. Tämän tuen lisääminen vaatii erityisopetusresurssin lisäystä lukuvuodelle 2026-2027, ja palkkaamme osa-aikaisen laaja-alaisen erityisopettajan tätä työtä tekemään. Tämä tuki on erityisen tärkeää, jotta voimme toteuttaa ennaltaehkäisevää ja oikea-aikaista tukea ennen kuin oppilaalle ehtii kasautua merkittäviä opiskelun esteitä.

Uuden oppilaan tuen järjestämisen perusajatus on, että oppilaan tulee osallistua opetukseen ja oppilaalla on oikeus saada opetusta koko koulupäivän ajan. Näin järjestettynä tuki mahdollistaa oppilaan opiskelun omalla oppitunnilla ja opetuksesta vastaa luokanopettaja, erityisluokanopettaja, aineenopettaja tai laaja-alainen erityisopettaja.

Joroisten yhtenäiskoulussa tukea on jo aiemmin järjestetty vahvasti perusopetusryhmiin pitämällä ryhmäkoot maltillisen pieninä sekä järjestämällä koulunkäynninohjaajien tukea ryhmiin. Koulullamme on erinomaiset ohjaajaresurssit, ja ohjaajat ovat pääsääntöisesti koulutettuja ja he ovat toimineet useita vuosia ohjaustyössä. Ohjaajat toimivat myös muissa rooleissa koulun aikuisina, tarjoten apua mm. kotitehtävien tekemisessä, kokeisiin valmistautumisessa ja muissa erityisjärjestelyissä oppilaiden tarpeiden mukaan.

Opetushallitus on ohjeistanut peruskouluja vahvistamaan sellaisia tuen malleja, joissa oppilas ensisijaisesti opiskelee ryhmän mukana. Tässä opetushallituksen antama ohjeistus asiasta:

Koulupäivän lyhentäminen ei ole oppimisen tai koulunkäynnin tukea

Koulupäivän lyhentäminen ei ole oppimisen tai koulunkäynnin tukea, vaan opetussuunnitelman tavoitteista ja sisällöistä poikkeamista. Tällöin oppilas ei saa opetusta säädetyn tuntimäärän verran.

1.8.2025 voimaan tulleessa oppimisen tuen uudistuksessa keskeisessä roolissa ovat oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt sekä ryhmäkohtainen tuki. Kyseessä on toimintakulttuurin muutos, joka tukee ihan kaikkien oppilaiden oppimista ja koulunkäyntiä.

Ensisijainen tavoite on, että oppilas osallistuu opetukseen täysimääräisesti. Oppimisen edellytyksiä tukevilla opetusjärjestelyillä koulupäivä voidaan rakentaa vastaamaan monenlaisia tarpeita.

Kaikkien esi- ja perusopetuksen oppilaiden on saatava tukea esimerkiksi toiminnanohjaukseen, aistikuormitukseen, vuorovaikutukseen tai oppimistyyliihin. Nämä haasteet huomioidaan myös tuen uudistuksessa, ja niihin vastataan erilaisin pedagogisin ratkaisuin, jotka tukevat sekä oppimista ja koulukäyntiä että hyvinvointia.

Lyhentämisen sijaan kannattaa harkita joustavia opetusjärjestelyjä ja ryhmäkohtaisia tukitoimia. Näillä tarkoitetaan esimerkiksi opetustuokioiden rytmittämistä, taukojen lisäämistä tai opetuksen jaksottamista pienempiin osiin siten, että oppilas pystyy osallistumaan koulunkäyntiin voimavarojensa mukaan. Tällaiset rakenteet tukevat sekä oppimista että oppilaan koulunkäyntiä pitkäjänteisesti.

Tilanteissa, joissa koulupäivää harkitaan lyhennettäväksi, on tärkeää, että koulu, opiskeluhoito ja huoltajat arvioivat tilannetta huolellisesti. Samalla täytyy pohtia kuntouttavia tukitoimia, joilla oppilas voidaan kiinnittää paremmin koulunkäyntiin. Pelkkä vapauttaminen opinnoista tai läsnäolosta harvoin edistää kuntoutumista tai oppimista.

Perusopetusta ei ole rakennettu itseopiskeluun. Perusopetuslaissa on määritelty, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetusta tietty tuntimäärä. Jos oppilaan koulupäivä on vain kolme tuntia päivässä, viikkotuntimäärä on silloin 15 tuntia. Näin ollen koulupäivän lyhentämisellä voi olla suuri vaikutus siihen, miten oppilas suoriutuu hänelle asetetuista oppimisen tavoitteista.

Liitän tähän vielä lisäksi koosteen kouluterveydenhuollon tarjoamista lakisääteisistä palveluista, jotka toteutuvat kaikilta osin Yhtenäiskoulussa.

Kouluterveydenhuoltoon sisältyvät

- oppilaan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- oppilaan erityisen tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhoitojen toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen
- kouluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta

- oppilaan suun terveydenhuolto
- oppilaan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset.

Kouluterveydenhuolto on osa perusopetuksen oppilaille tarjottavaa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa. Sen tavoitteena on tukea lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja oppimiskykyä koko peruskoulun ajan.

Kouluterveydenhuollon palvelut ovat saatavilla pääsääntöisesti koulupäivän aikana koululta tai sen välittömästä läheisyydestä. Kouluterveydenhuolto on oppilaille maksutonta.

Lisäksi vielä lyhyt kooste uuden tuen järjestämisen periaatteista:

20 b § (30.12.2024/1090) Oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt ja ryhmäkohtaiset tukimuodot

Opetuksen järjestäjän on varmistettava oppimisen edellytyksiä tukevat opetusjärjestelyt esi- ja perusopetuksessa sekä järjestettävä ryhmäkohtaisia tukimuotoja osana perustoimintaa. Ryhmäkohtaisia tukimuotoja on annettava suunnitelmallisesti oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyiden lisänä. Ryhmäkohtaisten tukimuotojen toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä.

Ryhmäkohtaisia tukimuotoja ovat opettajan antama yleinen tukiopetus ja opetuskielen tukiopetus sekä erityisopettajan antama opetus muun opetuksen yhteydessä.

Opetuksen järjestäjän on varattava lukuvuosittain opetussuunnitelmaan perustuvassa suunnitelmassa yhteensä vähintään 0,122 opetustuntia koulun oppilasta kohden viikossa yleiseen tukiopetukseen, erityisopettajan antamaan opetukseen muun opetuksen yhteydessä ja opetuskielen tukiopetukseen.

Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa tarkemmin oppimisen edellytyksiä tukevista opetusjärjestelyistä sekä ryhmäkohtaisista tukimuodoista.

20 c § (30.12.2024/1090) Oppilaskohtaiset tukitoimet ja niiden järjestäminen

Oppilaalla on oikeus saada oppilaskohtaisia tukitoimia viipymättä, jos 20 b §:n 2 momentissa tarkoitetut ryhmäkohtaiset tukimuodot ovat riittämättömiä. Oppilaskohtaisia tukitoimia annetaan yksilöllisiin tarpeisiin perustuen ja säännöllisesti. Oppilaskohtaisten tukitoimien toteuttamisessa tulee tehdä opettajien välistä yhteistyötä.

Oppilaskohtaisia tukitoimia ovat oppilaskohtainen erityisopettajan opetus osittain pienryhmässä ja muun opetuksen yhteydessä, erityisopettajan tai erityisluokanopettajan opetus pienryhmässä, erityisluokanopettajan opetus erityisluokassa ja 31 §:n 1 momentin nojalla oppilaalle annettavat oppilaskohtaiset tulkittamis- ja avustajapalvelut sekä apuvälineet.

Oppilaskohtaiset tukitoimet järjestetään 20 d §:ssä tarkoitetun arvion ja 20 f §:ssä tarkoitetun päätöksen perusteella oppilaan etu huomioon ottaen ensisijaisesti oppilaan omassa 6 tai 28 §:ssä tarkoitetussa koulussa tai esiopetuksen järjestämispaikassa.

